

Regjeringen.no

Fastsettelse av forskrift om endring i forskrift 15. august 2014 nr. 1076 om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territorielle integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet

Kongeleg resolusjon | Dato: 18.03.2022 | [Utenriksdepartementet](#)
(<http://www.regjeringen.no/no/dep/ud/id833/>)

Nr: 14/6286

Forskriften ble fastsatt i statsråd 18. mars.

1. Innledning

Det fremmes med dette forslag til forskrift om endring i forskrift 15. august 2014 nr. 1076 om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territorielle integritet. Formålet med endringene er å gjennomføre i norsk rett restriktive tiltak vedtatt av EU som svar på Russlands militære aggresjon mot Ukraina, og som Norge politisk har sluttet opp om.

Norge har gjennomført samtlige restriktive tiltak vedtatt av EU som svar på Russlands folkerettsstridige handlinger mot Ukraina siden 2014.

Endringsforskriften gis med hjemmel i lov 16. april 2021 nr. 18 om gjennomføring av internasjonale sanksjoner (sanksjonsloven) § 2. Sanksjonsloven § 2 gir Kongen fullmakt til å gi forskrift med nødvendige bestemmelser for å gjennomføre restriktive tiltak som er vedtatt i mellomstatlige organisasjoner, eller som ellers har bred internasjonal oppslutning, og som har som formål å opprettholde fred og sikkerhet eller sikre respekt for demokrati og rettsstat, menneskerettigheter eller folkeretten for øvrig.

Listen over personer og enheter som omfattes av de restriktive tiltakene, utvides i tråd med EUs nye listeføringer. Listeføring medfører finansielle frystiltak (påbud om at listeførtes økonomiske midler skal fryses og forbud mot å stille til rådighet eller gjøre formuesgoder tilgjengelig for vedkommende) og/eller reiserestriksjoner. Reiserestriksjonene vil gjennomføres ved instruks til norske utlendingsmyndigheter om at de listeførte personene ikke skal gis adgang til riket.

Tiltakene som gjelder eksport av våpen, forsvarsmateriell og flerbruksvarer må ses i sammenheng med gjeldende eksportkontrollregelverk.

Utenriksdepartementet har iht. forskriften § 23 hjemmel til å endre, suspendere eller oppheve forskriften. Sett hen til omfanget av de restriktive tiltakene, anses saken imidlertid å være en «sak av viktighet», jf. Grunnloven § 28, og den må derfor behandles i statsråd.

2. Nærmere om tiltakene og forskriften

Som følge av Russlands anerkjennelse av de to såkalte utbryterområdene i Donetsk og Luhansk, samt varsel om at Russland ville sende militære styrker til de to områdene, vedtok EU den 23. februar 2022 nye restriktive tiltak rettet mot Russland og de to områdene. I etterkant av EUs vedtak den 23. februar gikk Russland til militær invasjon av Ukraina. Dette har medført at EU i flere omganger har vedtatt ytterligere restriktive tiltak som svar på Russlands militære aggresjon mot Ukraina. Norge har fortløpende gitt politisk tilslutning til tiltakene, da det ble ansett som utenrikspolitisk viktig raskt å signalisere norsk oppslutning om tiltakene.

De første tiltakene ble vedtatt 23. februar 2022 i rådsbeslutninger (FUSP) 2022/264, 2022/265, 2022/266 og 2022/267, samt rådsforordninger 2022/259, 2022/260, 2022/261, 2022/262 og 2022/263.

For det første ble det bl.a. vedtatt forbud mot direkte eller indirekte handel med, eller investering i, finansielle instrumenter og statsobligasjoner utstedt av Russland eller den russiske sentralbanken, samt forbud mot finansiering av russisk statsgjeld.

For det andre restriksjoner i handel og investering til og fra de ikke-regjeringskontrollerte delene av Luhansk og Donetsk.

I tillegg ble flere personer og enheter listeført. Listeføringen omfatter bl.a. 336 medlemmer av Dumaen.

Ytterligere tiltak ble vedtatt 25. februar 2022 i rådsbeslutninger (FUSP) 2022/327, 2022/329 og 2022/331, samt rådsforordninger 2022/328, 2022/330 og 2022/332.

Disse forordningene omfatter for det første tiltak som retter seg mot finanssektoren, herunder forbud mot handel med visse omsettelige verdipapirer og pengemarkedsinstrumenter, forbud mot å yte offentlig finansiering eller finansiell bistand til handel med eller investeringer i Russland, og forbud mot å motta innskudd.

For det andre et forbud mot eksport mv. av en rekke varer knyttet til militært utstyr og flerbruksteknologi.

For det tredje tiltak rettet mot energisektoren, som innebærer forbud mot eksport mv. av varer og teknologi som er tilpasset bruk i oljeraffinering.

For det fjerde ble transportsektoren omfattet av nye tiltak. Det ble vedtatt forbud mot eksport mv. av varer og teknologi til bruk i luftfarts- og romindustrien, samt forbud mot vedlikehold og relaterte tjenester.

For det femte ble det innført innstramninger i eksportkontroll, blant annet innføring av krav om eksportlisens i flere tilfeller enn i dag.

I tillegg ble det listeført en rekke personer i det russiske regimet, inkludert president Vladimir Putin og utenriksminister Sergej Lavrov. For de to sistnevnte innebærer listeføringen økonomiske frystiltak, men ikke reiserestriksjoner.

Flere tiltak ble vedtatt 28. februar 2022 i rådsbeslutninger (FUSP) 2022/335 og 2022/337 samt rådsforordninger 2022/334 og 2022/336.

For det første et forbud mot transaksjoner som gjelder forvaltningen av Russlands sentralbanks reserver og eiendeler.

For det andre et flyforbud for fly operert av russiske flyselskap, russiskregistrerte fly samt ikke-russiskregistrerte fly som er kontrollert av russiske personer. Et tilsvarende forbud ble fastsatt i norsk rett i forskrift 28. februar 2022 nr. 299, vedtatt av Luftfartstilsynet med hjemmel i luftfartsloven. For å sikre en helhetlig gjennomføring av de restriktive tiltakene i norsk rett, foreslås det å gjennomføre flyforbudet i 2014-forskriften. På samme tidspunkt som endringsforskriften trer i kraft, oppheves forskrift 28. februar 2022 nr. 299.

I tillegg ble 26 personer og én enhet listeført. Listeføringen omfatter oligarkere og forretningspersoner, høytstående politikere og medlemmer av det militære samt propagandister.

Ytterligere tiltak ble vedtatt 1. mars 2022 ved rådsbeslutning (FUSP) 2022/346, 2022/351 og 2022/354, samt rådsforordning (EU) 2022/345, 2022/350 og 2022/353.

For det første et forbud mot å investere, delta eller på annen måte medvirke i prosjekter som samfinansieres av det russiske fondet for direkteinvestering.

For det andre et forbud mot å yte spesialiserte finansielle formidlingstjenester som brukes til å utveksle finansielle data (dvs. SWIFT) med visse russiske banker.

For det tredje et forbud mot å selge, levere, overføre eller eksportere pengesedler i euro til Russland eller til fysiske eller juridiske personer i Russland, herunder til Russlands regjering og Russlands sentralbank, eller til bruk i Russland.

For det fjerde et forbud mot å sende innhold fra de regimekontrollerte mediene Russia Today (RT) og Sputnik.

I tillegg ble 22 personer listeført. Listeføringen omfatter høytstående offiserer i de hviterussiske væpnede styrkene. De er listeført for deltakelse i Hviterusslands handlinger til støtte for Russlands aggresjon mot Ukraina.

Tiltakene foreslås gjennomført i 2014-forskriften.

Denne resolusjonen omfatter tiltak vedtatt og publisert av EU til og med 2. mars 2022, unntatt forbudet mot å sende innhold fra de regimekontrollerte mediene RT og Sputnik. Dette tiltaket vil gjøres til gjenstand for en grundigere vurdering, og vil således bli behandlet senere. EU har 9. mars 2022 vedtatt ytterligere tiltak. I den forbindelse ble det gjort enkelte tekniske endringer i tiltakene som gjennomføres ved denne resolusjonen. De tekniske endringene er derfor tatt med i endringsforskriften som fremmes nå. For øvrig vil gjennomføring av tiltak vedtatt etter 2. mars 2022 bli behandlet senere.

Det foreslås at forskriften trer i kraft straks. Fra samme tid oppheves forskrift 28. februar 2022 nr. 299 Regulations on restrictions for Russian flights.

3. Nærmere om forskriftens enkelte bestemmelser

Til endringene i § 2

Forskriften § 2 inneholder definisjoner. For å gjennomføre de restriktive tiltakene foreslås det en rekke endringer og tilføyelser i bestemmelsen.

Bokstav i nr. iii endres for å tilsvare rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav f nr. iii, som endret ved rådsforordning 2022/262.

Ny bokstav o tilsvarende rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav j, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328.

Ny bokstav p tilsvarende rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav k, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328.

Ny bokstav q tilsvarende rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav n, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328.

Ny bokstav r tilsvarer rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav o, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328.

Ny bokstav s tilsvarer rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav q, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328.

Ny bokstav t tilsvarer rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav r, som tilføyd ved rådsforordning 2022/334.

Ny bokstav u tilsvarer rådsforordning 2022/263 artikkel 1 bokstav d), med nødvendige tilpasninger.

Ny bokstav v tilsvarer rådsforordning 2022/263 artikkel 1 bokstav e, jf. bokstav d.

Ny bokstav w tilsvarer rådsforordning 2022/263 artikkel 1 bokstav f, jf. bokstav d.

Ny bokstav x tilsvarer rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav l, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328.

Ny bokstav y tilsvarer rådsforordning 833/2014 artikkel 1 bokstav m, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328.

Til endringene i § 3 og vedlegg I

Endringene i § 3 gjennomfører rådsforordning 269/2014 artikkel 3, som endret ved rådsforordning 2022/330. Endringene innebærer tilføyelse av nye kriterier for å listeføre personer og enheter og gjøre dem til gjenstand for økonomiske frystiltak. De nye listeføringskriteriene omfatter personer som materielt eller økonomisk drar fordel av Russlands myndigheter, og fremstående næringsdrivende eller juridiske personer som driver virksomhet innenfor økonomiske sektorer som er en viktig inntektskilde for russiske myndigheter. Det er også åpnet for å listeføre fysiske og juridiske personer som er tilknyttet fysiske og juridiske personer omfattet av de øvrige listeføringskriteriene. Vedlegg I til forskriften, som gjelder listeførte fysiske og juridiske personer, justeres ved å fjerne henvisningen til rådsforordning 269/2014.

Til ny § 6 a

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 269/2014 artikkel 6a, som tilføyd ved rådsforordning 2017/1547, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen har ved en inkurie ikke blitt tilføyd forskriften tidligere. Utenriksdepartementet kan i henhold til bestemmelsen gi tillatelse til gjennomføring av betalinger til Crimean Sea Ports for tjenester som ytes ved nærmere angitte havner.

Til ny § 6 b

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 269/2014 artikkel 6b, som tilføyd ved rådsforordning 2022/259, med nødvendige tilpasninger. Den gir unntak fra frysbestemmelsene i § 3 første og annet ledd i en overgangsperiode for tre listeførte banker.

Til ny § 8 b

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 artikkel 5, som endret ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Artikkel 5 har til nå vært gjennomført i forskriften § 19, men departementet ser det som hensiktsmessig å gjennomføre den endrede bestemmelsen i kapittel 2. Bestemmelsen setter forbud mot handel med visse omsettelige verdipapirer og pengemarkedsinstrumenter mv.

Til ny § 8 c

Første til femte ledd gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5a nr. 1 til 3, som tilføyd ved rådsforordning 2022/262, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr handel med visse omsettelige verdipapirer og pengemarkedsinstrumenter mv. utstedt av Russland.

Sjette og syvende ledd gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5a nr. 4 og 5, som tilføyd ved rådsforordning 2022/334, med nødvendige tilpasninger. Det blir forbudt med transaksjoner som gjelder forvaltningen av Russlands sentralbanks reserver og eiendeler.

Til ny § 8 d

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5b, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr å motta innskudd fra russiske statsborgere eller fysiske personer bosatt i Russland, eller juridiske personer som er etablert i Russland, dersom den samlede verdien av den fysiske eller juridiske personens innskudd overstiger 100 000 euro per kredittinstitusjon.

Til ny § 8 e

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5c, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen gir Utenriksdepartementet myndighet til å gi unntak fra forbudet etter § 8 d første ledd for visse nødvendige utgifter.

Til ny § 8 f

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5d, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen gir Utenriksdepartementet myndighet til å gi unntak fra § 8 d første ledd for innskudd til humanitære formål mv.

Til ny § 8 g

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5e, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr verdipapirsentraler å yte visse tjenester for omsettelige verdipapirer utstedt etter 4. mai 2022 til russiske statsborgere mv.

Til ny § 8 h

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5f, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr salg av omsettelige verdipapirer i euro utstedt etter 4. mai 2022 mv. Det gjøres unntak for statsborgere i Norge eller EUs medlemsstater eller fysiske personer med midlertidig eller fast oppholdstillatelse i Norge eller EUs medlemsstater.

Til ny § 8 i

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5g, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen fastsetter en rapporteringsplikt for kredittinstitusjoner om visse innskudd som innehas av russiske statsborgere mv.

Til ny § 8 j

Bestemmelsens første og andre ledd gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 2e, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr å yte offentlig finansiering til handel med eller investeringer i Russland. Det er unntak for bindende forpliktelser inngått før 19. mars 2022, for finansering eller bistand under en viss verdi til små og mellomstore bedrifter, samt til handel med matvarer, jordbruksformål og medisinske eller humanitære formål.

Bestemmelsens tredje og fjerde ledd gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 2e nr. 3 og 4, som tilføyd ved rådsforordning 2022/345, med nødvendige tilpasninger. Det innføres forbud mot investering, deltakelse eller annen medvirkning i prosjekter som samfinansieres av det russiske fondet for direkteinvesteringer. Utenriksdepartementet kan gjøre unntak for slik deltakelse eller medvirkning som er i henhold til kontrakter inngått før 18. mars 2022.

Til ny § 8 k og vedlegg XV

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5h, som tilføyd ved rådsforordning 2022/345, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr ytelse av spesialiserte finansielle formidlingstjenester som brukes til å utveksle finansielle data (dvs. SWIFT) med juridiske personer oppført i vedlegg XV. Syv russiske banker er oppført i vedlegget. Forbudet omfatter også juridiske personer som direkte eller indirekte er mer enn 50 % eid av de oppførte enhetene.

Til ny § 8 I

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 5i, som tilføyd ved rådsforordning 2022/345, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr salg mv. av pengesedler i euro til Russland eller til fysiske eller juridiske personer i Russland, eller til bruk i Russland. Forbudet gjelder ikke salg mv. som er nødvendig til personlig bruk for fysiske personer som reiser til Russland, eller offisielle formål på utenriksstasjoner eller internasjonale organisasjoner.

Til ny § 14 a

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 2022/263 artikkel 2. Bestemmelsen forbyr å importere varer fra Luhansk og Donetsk, eller yte finansiering eller forsikring i forbindelse med slik import. Det gis likevel unntak for forpliktelser avtalt før bestemmelsens ikrafttredelse som gjennomføres innen 19. juni 2022.

Til ny § 14 b

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 2022/263 artikkel 3, og forbyr å erverve eller utvide eksisterende eierskapsinteresser i fast eiendom og enheter i Luhansk og Donetsk. Det forbys også å yte lån, kreditter og annen finansiering, herunder egenkapital, til enheter registrert i Luhansk eller Donetsk. Videre forbys det å opprette fellesforetak i Luhansk og Donetsk. Det forbys også å yte investeringstjenester knyttet til de nevnte aktivitetene. Det gis unntak for forpliktelser inngått før bestemmelsens ikrafttredelse.

Til ny § 14 c

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 2022/263 artikkel 3, og forbyr eksport mv. av varer og teknologi som oppført i eksisterende vedlegg II til en rekke fysiske eller juridiske personer i Luhansk og Donetsk, eller til bruk i Luhansk eller Donetsk. Det forbys også å yte faglig bistand og formidlingstjenester mv. knyttet til slike varer, samt finansiering eller finansiell bistand. Bestemmelsen gir unntak fra forbudene for forpliktelser inngått før bestemmelsens ikrafttredelse, så lenge oppfyllelsen skjer innen 19. september 2022.

Til ny § 14 d

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 2022/263 artikkel 5, med nødvendige tilpasninger. Den forbyr ytelse av faglig bistand og diverse tjenester som er direkte knyttet til infrastruktur i Luhansk eller Donetsk, innenfor sektorene nevnt i § 14 c. Bestemmelsen gir unntak fra forbudet for forpliktelser inngått før bestemmelsens ikrafttredelse, så lenge oppfyllelsen skjer innen 19. september 2022.

Til ny § 14 e

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 2022/263 artikkel 6, med nødvendige tilpasninger. Den forbyr ytelse av tjenester direkte knyttet til turistvirksomhet i Luhansk eller Donetsk. Bestemmelsen gir unntak fra forbudet for forpliktelser inngått før bestemmelsens ikrafttredelse, så lenge oppfyllelsen skjer innen 19. september 2022.

Til ny § 14 f

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 2022/263 artikkel 7, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen oppstiller unntak fra §§ 14 b, 14 c og 14 d for nærmere angitte formål, som f.eks. støtte til sykehus, utdanning, infrastrukstursikkerhet og for å hindre eller begrense hendelser med alvorlige følger.

Til § 16 og vedlegg VI

Bestemmelsen erstatter gjeldende § 16. Den gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 2, som erstattet i rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr eksport mv. av flerbruksvarer og flerbruksteknologi til fysiske eller juridiske personer i Russland eller til bruk i Russland. Bestemmelsen forbyr også faglig bistand, formidlingstjenester, andre tjenester, finansiering og finansiell bistand knyttet til slike varer og teknologi. Bestemmelsen inneholder unntak for bl.a. humanitære formål.

Utenriksdepartementet kan dessuten gi unntak for eksport mv. for nærmere definerte formål. Utenriksdepartementet skal ikke gi tillatelse dersom det er rimelig grunn til å anta at sluttbrukeren kan være militær eller en fysisk eller juridisk person oppført i nytt vedlegg VI.

Til § 16 a og vedlegg IX

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 2a, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr eksport mv. av nærmere spesifiserte varer som kan bidra til å øke Russlands militære og teknologiske styrke, eller til å utvikle forsvars- og sikkerhetssektoren. Varene er spesifisert i nytt vedlegg IX. Bestemmelsen forbyr også faglig bistand, formidlingstjenester, andre tjenester, finansiering og finansiell bistand knyttet til slike varer. Bestemmelsen inneholder tilsvarende unntak som § 16.

Til ny § 16 b

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 2b, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. I henhold til bestemmelsen kan Utenriksdepartementet gi unntak fra § 16 første og andre ledd og § 16 a første og andre ledd og gi tillatelse til eksport mv. til enheter oppført i vedlegg VI. Tillatelse kan gis for nærmere angitte formål, herunder å hindre eller begrense hendelser med alvorlige følger og for kontrakter inngått før bestemmelsens ikrafttredelse.

Til ny § 16 c og vedlegg X

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 2c, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen gir anvisninger for meldinger til Utenriksdepartementet iht. meldepliktene som oppstilles i §§ 16, 16 a og 16 b. Vedlegg X inneholder skjemaer med informasjonen Utenriksdepartementet skal innhente. Skjemaene er valgfrie å bruke, så lenge riktig informasjon oversendes.

Til ny § 17 b og vedlegg XI

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 3b, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr eksport mv. av nærmere spesifiserte varer og teknologi som er tilpasset bruk i oljeraffinering til fysiske eller juridiske personer i Russland eller til bruk i Russland. Varene er spesifisert i nytt vedlegg XI. Bestemmelsen forbyr også faglig bistand, formidlingstjenester, andre tjenester, finansiering og finansiell bistand knyttet til slike varer. Det gis en overgangsperiode for kontrakter inngått før bestemmelsens ikrafttredelse. Utenriksdepartementet kan også gjøre unntak fra forbudene når det er nødvendig for å hindre eller begrense hendelser med alvorlige følger.

Til ny § 17 c og vedlegg XII

Bestemmelsen gjennomfører rådsforordning 833/2014 ny artikkel 3c, som tilføyd ved rådsforordning 2022/328, med nødvendige tilpasninger. Bestemmelsen forbyr eksport mv. av nærmere spesifiserte varer og teknologi tilpasset bruk i luftfarts- eller romindustrien til fysiske og juridiske personer i Russland eller til bruk i Russland. Varene og teknologien er spesifisert i nytt vedlegg XII. Videre forbys yting av forsikring eller gjenforsikring i tilknytning til varene og teknologien, samt utførelse av overhaling, reparasjon, inspeksjon mv. knyttet til varene og teknologien. Det er også forbudt å yte faglig bistand, formidlingstjenester, andre tjenester, finansiering og finansiell bistand knyttet til varene og teknologien. Det er en overgangsperiode for kontrakter inngått før bestemmelsens ikrafttredelse.

Til § 19

Gjeldende § 19, som gjennomfører rådsforordning 833/2014 artikkel 5, videreføres med endringer i ny § 8 b. Ny § 19 gjennomfører i norsk rett flyforbudet inntatt i rådsforordning 833/2014 ny artikkel 3d ved rådsforordning 2022/334, med nødvendige tilpasninger. Tiltaket innebærer i grove trekk et forbud mot å lande på, ta av fra eller fly over Norges territorium for luftfartøy som opereres av russiske flyselskaper, er russiskregistrerte eller eies, leies eller på annen måte kontrolleres av russiske personer, jf. *første ledd*. Forskriften gir hjemmel til å holde tilbake luftfartøyet på landingsplassen. Enkelte unntak fra flyforbudet følger av *andre og tredje ledd*. *Fjerde ledd* fastsetter at ny artikkel 3e om nettverksforvalterens bidrag til etterlevelse av flyforbudet skal gjelde tilsvarende for Norges territorium.

Til endringen i § 20

Bestemmelsen viderefører det eksisterende forbudet mot forsettlig å delta i aktiviteter som har som formål eller virkning å omgå forbudene, men gir eksempler på slike omgåelsesaktiviteter.

Til endringen i § 20 a

Gjeldende § 20 a videreføres i hovedsak, med oppdatering av bl.a. de juridiske personer hvis krav ikke skal imøtekommes der gjennomføringen av kontrakter eller transaksjoner påvirkes av tiltakene som pålegges i forskriften.

4. Listeføringer

EU har listeført president Putin og utenriksminister Lavrov, medlemmene av Dumaen som stemte for anerkjennelse av Luhansk og Donetsk, samt en rekke andre individer og enheter, inkludert russiske banker, media og næringsliv, russiske oligarker, personer med tilknytning til det russiske regimet og militæret, samt høytstående offiserer i det hviterussiske militæret. Personene og enhetene som listeføres, er omtalt i rådsbeslutningene 2022/265, 2022/267, 2022/331, 2022/337 og 2022/353.

De listeførte personene og enhetene gjøres til gjenstand for økonomiske frystiltak. Dette innebærer frys av penger og formuesgoder, samt forbud mot å stille penger og formuesgoder til deres rådighet. De listeførte personene pålegges også reiserestriksjoner, dvs. forbud mot innreise til og transitt i Norge. Reiserestriksjonene omfatter ikke president Putin og utenriksminister Lavrov.

Personene og enhetene omtalt i rådsbeslutningene 2022/265, 2022/267, 2022/331, 2022/337 og 2022/353 legges til listen over personer som omfattes av tiltakene i forskrift 15. august 2014 nr. 1076 om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territorielle integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet. Utenriksdepartementet ber Utlendingsdirektoratet om å treffe de nødvendige tiltak for gjennomføring av reiserestriksjonene (forbud mot innreise og transitt).

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Norges handel med varer og tjenester med Russland og Ukraina er liten, og norsk gjennomføring av skjerpede sanksjoner vil derfor ha begrenset direkte betydning for norsk økonomi. For enkelte virksomheter vil konsekvensene imidlertid bli alvorlige. Dette gjelder særlig bedrifter lokalisert nær grenseområdene og for virksomheter som normalt henter arbeidskraft fra både Ukraina og Russland. I Øst-Finnmark, der en betydelig del av næringslivet er avhengig av handel med russiske motparter, vil situasjonen bli svært krevende.

Tiltakene på finansmarkedsområdet har også små umiddelbare virkninger på det norske finansielle systemet. Norske banker og verdipapirfond er lite eksponerte mot Russland og Ukraina, og direkte virkninger av sanksjoner vil derfor være små. De direkte konsekvensene for norske banker av utestengelse av de nærmere angitte russiske banker fra SWIFT er også begrensede. Tiltakene innenfor transportsektoren, som omfatter forbud mot eksport av fly og reservedeler til fly, samt vedlikehold og relaterte tjenester, har små konsekvenser for Norge.

Norge fører allerede i dag en meget streng eksportkontroll overfor Russland. Ytterligere skjerpede tiltak på dette området vil kunne ramme flere aktører innenfor eksport av flerbruksvaresegmentet. En liten gruppe virksomheter kan pålegges særskilte meldeplikter. Samlet sett anses de skjerpede tiltakene på eksportkontrollområdet å ha begrenset betydning for Norge.

Stengning av norsk luftrom for russiske flyselskap mv. vil innebære at flytrafikk mellom Norge og Russland opphører. Dette vil påvirke turistnæringen i Norge. Stenging av norsk luftrom utløste umiddelbart resiprositetstiltak fra russisk side overfor norske fly. Flyforbudet og det russiske resiprositetstiltaket vil påvirke flyfrakten, og medføre redusert fraktkapasitet mellom EU og Asia. Det forventes å føre til økte fraktkostnader, og kan utfordre Norges evne til å eksportere store volumer fersk sjømat til Asia.

Sanksjonene vil medføre noe økte oppgaver for Tolletaten knyttet til kontroll av vareførselen, som vil dekkes innenfor eksisterende budsjettammer.

De mer indirekte og langsiktige konsekvenser er vanskelig å forutsi. De skjerpede sanksjonene og usikkerheten etter Russlands angrep på Ukraina medfører generell markedsuro i finansmarkedene, prisstigning og knapphet for særskilte råvarer og økte energipriser. For Norges del bidrar høyere energipriser til økte eksportinntekter, men også høyere inflasjon.

6. Vurdering

Norge har siden Russlands okkupasjon av Krim i 2014 og destabilisering i Øst-Ukraina stått sammen med EU, USA og andre likesinnede land i reaksjonen på Russlands grove folkerettsbrudd. Norge har sluttet opp om samtlige av EUs restriktive tiltak ved å vedta identiske tiltak.

Russlands brutale invasjon av Ukraina utgjør et grovt brudd på folkeretten. Som svar på Russlands militære aggresjon har EU vedtatt en rekke restriktive tiltak som blant annet rammer finanssektoren, energisektoren, transportsektoren og utvalgte personer i det russiske regimet. USA, Storbritannia, Canada, Australia, Japan og andre land har vedtatt lignende tiltak.

For Norge er det en grunnleggende nasjonal interesse å støtte opp om folkeretten og et verdenssamfunn hvor konflikter løses med fredelige midler. Norge bør derfor slutte opp om og gjennomføre de restriktive tiltakene som EU har vedtatt som et svar på Russlands folkerettsstridige militære aggresjon. Norsk tilslutning til tiltakene er også et uttrykk for Norges støtte til og solidaritet med det ukrainske folk.

Gjennomføringen av de restriktive tiltakene anses å være forenlig med Grunnloven og Norges folkerettslige forpliktelser. Tiltakene anses å være i overensstemmelse med Norges handelsrettslige forpliktelser, herunder WTO-avtalen og Eftas frihandelsavtale med Ukraina. Selv om tiltakene reiser WTO-rettslige spørsmål, har WTO-retten unntaksbestemmelser som kan begrunne og legitimere den type tiltak som her innføres.

Utenriksdepartementet anser ikke tiltakene å være problematiske i relasjon til EØS-avtalen. De samme tiltakene vil gjelde i EU. Island og Liechtenstein gjennomfører også tilsvarende tiltak. Nødvendige unntak for Islands og Liechtensteins statsborgere vil kunne gis i medhold av dispensasjonsbestemmelsen i forskriftens § 21. Utenriksdepartementet anser ikke at tiltakene legger begrensninger på utøvelse av friheter eller rettigheter under EØS-avtalen.

Flere av tiltakene griper inn i eksisterende rettighets- og kontraktsforhold, i likhet med flere av forbudene i eksisterende forskrift, men forbudene anses å være forenlige med tilbakevirkningsforbudet og eiendomsvernet etter Grunnloven og Norges menneskerettslige forpliktelser. Norge har en vid skjønnsmargin knyttet til eiendomsvernet, og det er gitt unntak for en rekke kontraktsrettslige forpliktelser i en overgangsperiode. Sett hen til formålet med tiltakene, er Utenriksdepartementets syn at vilkårene for innskrenkninger i disse rettighetene er oppfylt.

Gjennomføring av tiltakene vil ha økonomiske og administrative konsekvenser også for Norge, som redegjort for under punkt 5. Det er likevel ikke tvilsomt at Norge bør stå sammen med EU og andre likesinnede stater i reaksjonen på Russlands handlinger.

7. Foreleggelse og høring

Et utkast til kongelig resolusjon med forslag til forskrift har vært forelagt Finansdepartementet, Forsvarsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Olje- og energidepartementet og Samferdselsdepartementet. Ingen av departementene har hatt innvendinger til at de restriktive tiltakene gjennomføres i norsk rett. Innspill fra departementene vedrørende økonomiske og administrative konsekvenser, vurderingen og forslag til forskriftstekst er hensyntatt.

Det følger av utredningsinstruksen at forslag til forskrift normalt skal legges ut på høring. Høring kan unnlates dersom den kan vanskeliggjøre gjennomføringen av tiltaket. For å sikre at formålet med sanksjonene ikke undergraves, er det behov for å gjennomføre dem hurtig. Departementet har derfor besluttet å unnlate alminnelig høring av forskriften, jf. forvaltningslovens § 37 fjerde ledd bokstav b.

Utenriksdepartementet

tilrår:

Det fastsettes forskrift om endring i forskrift 15. august 2014 nr. 1076 om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territorielle integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet. Forskriften fastsettes i samsvar med vedlegg til resolusjonen.

Vedlegg - [Forskrift om endring i forskrift 15. august 2014 nr. 1076 om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territorielle integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet](http://www.regjeringen.no/contentassets/da6d818eea82469a8d842279b6cfbc87/kgires220318_vedlegg.pdf)

(http://www.regjeringen.no/contentassets/da6d818eea82469a8d842279b6cfbc87/kgires220318_vedlegg.pdf)

Utenriksdepartementet

TEMA

Ukraina

Regjeringen.no

Ansvarlig for Utenriksdepartementets sider:

Ansvarlig redaktør: Kommunikasjonssjef Trude Måseide

Nettredaktør: Johan Toverud Jensen

Postadresse: Boks 8114 Dep., 0032 Oslo

E-post: post@mfa.no

Ansatte i UD: Depkatalog

Organisasjonsnummer: 972 417 920